

Onderwerp: Vierde kwartaalrapportage 2016 sociaal domein
BBV nr: 2017/100547

1. Inleiding

In deze rapportage 2016 wordt een beeld geschetst van de ontwikkelingen binnen het sociaal domein in het vierde kwartaal van 2016. Dit doen we per beleidsterrein: Participatiewet, Wmo, beschermd wonen en jeugd. Per beleidsterrein wordt gerapporteerd over ontwikkelingen rondom financiën, cliënten, contracten en uitvoering. Daarnaast voegen we een voortgangsrapportage toe over het transformatieprogramma sociaal domein.

2. Participatiewet

Beleidsontwikkeling

Koersdocument Werk en Inkomen

De strategie die de gemeente inzet bij de uitvoering van de Participatiewet, staat in het Koersdocument Werk en Inkomen (2016/2555655) dat op 14 juli 2016 door de raad is vastgesteld. De gemeente richt zich niet alleen op de directe bemiddeling naar werk, maar wil ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen die langdurig in een uitkeringssituatie zitten, laten participeren in de samenleving. Om hierbij ondersteuning te bieden, moeten we de klant weer leren kennen en vaker spreken.

Stand van zaken implementatie Koersdocument

Het Koersdocument wordt volgens een programmatische aanpak geïmplementeerd; de focus ligt hierbij op de ontwikkelopgave vanuit het Koersdocument. In de genoemde aanpak zijn diverse sporen en projecten geformuleerd:

- Toegang werk, participatie en inkomen
- Effectief ondersteuningsaanbod
- Meer werk- en participatieplekken creëren
- Regionale samenwerking
- Veranderen, verbeteren, vernieuwen

De komende maanden worden deze projecten nader uitgewerkt.

Innovaties

Inleiding

Iedere kwartaalrapportage beschrijven we een aantal innovaties op het gebied van werk en inkomen.

Sociale coöperaties

Een sociale coöperatie is een organisatie van burgers met een laag inkomen en afstand tot de arbeidsmarkt, gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid. Personen met een uitkering kunnen deelnemen binnen een coöperatie, waarbij ze op kleinschalige wijze activiteiten ontplooiën op bijvoorbeeld het terrein van catering en koken. Op deze manier kunnen ze weer actief meedoen aan de samenleving. De deelnemers zetten binnen de coöperatie hun talenten en vaardigheden in. De coöperatie regelt de boekhouding en de administratie.

In het 4e kwartaal zijn er uitvoeringsafspraken met twee coöperaties in Haarlem gemaakt; 'Turquoise' en 'We Cook'. Hierbij is aangehaakt bij het Koersdocument.

Parttime ondernemerschap

Parttime ondernemerschap is een manier om, naast arbeid in loondienst, met behoud van een gedeeltelijke uitkering, activiteiten te ondernemen die kunnen leiden tot uitstroom. Mensen die een uitkering ontvangen en minder dan 19 uur per week actief zijn als zelfstandige, krijgen de mogelijkheid om hun talenten, deels met behoud van uitkering verder te ontplooiën.

Voorheen was dit niet mogelijk en werden mensen verwezen naar de Bijstandsregeling voor Zelfstandigen (BBZ), waar men vervolgens niet voor in aanmerking kwam omdat het parttime ondernemerschap betreft.

Spaarnelanden

Spaarnelanden voert de projecten 'Wijkteam' en 'Buurtambassadeur' uit. Samen met onze re-integratie partners zoeken en ondersteunen zij geschikte kandidaten die door het schoonhouden van de buurt een opstapje naar werk kunnen maken door het doen van werkstages. In 2016 zijn 8 bijstandsgerechtigden actief geworden binnen deze projecten. Het buurtbedrijf Oost heeft in het vierde kwartaal van 2016 een plan ingediend voor de versterking van haar positie en taken in Haarlem-Oost en de verdere uitrol over de stad. Klanten met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt de kans geboden om weer actief mee te doen, onder andere via het doen van klussen voor buurtgenoten en het schoonhouden van de wijk.

Ervaringsdeskundigen

In 2016 zijn drie personen met een bijstandsuitkering begonnen met een opleiding tot ervaringsdeskundige. Ervaringsdeskundigen zijn personen die te maken hebben (gehad) met één of meerdere generaties armoede. De bedoeling is dat deze personen na de opleiding mede ingezet worden bij het vertalen van gemeentelijk beleid voor de doelgroep. Deze opleiding wordt gefinancierd vanuit het minimabeleid.

Jongeren zelf betrekken bij de aanpak jeugdwerkloosheid

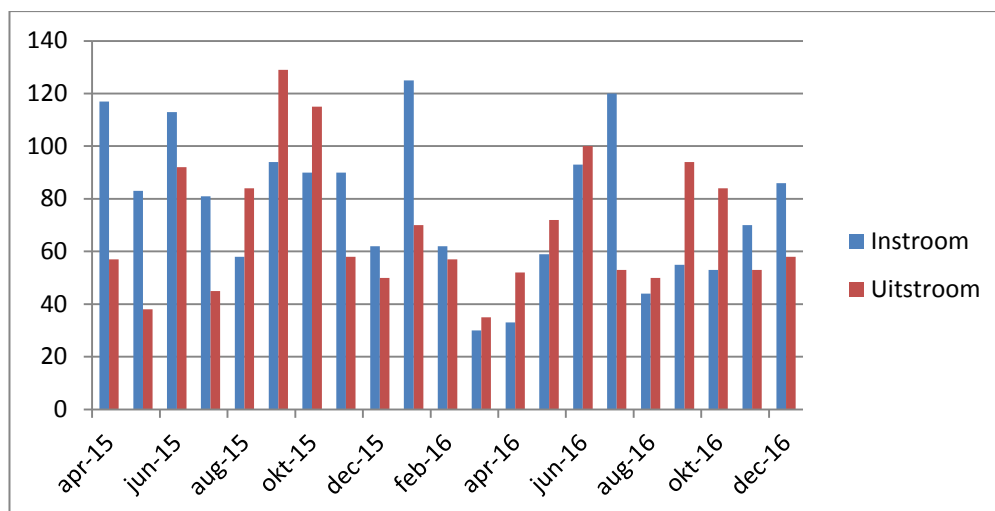
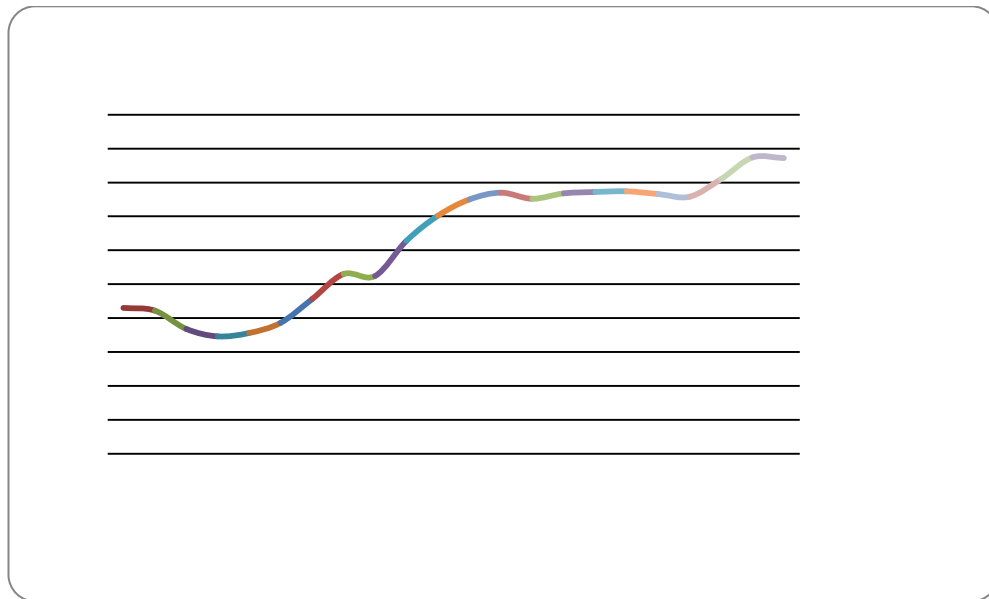
In het kader van de aanpak jeugdwerkloosheid (2015- t/m juni 2017) heeft het rijk budget ter beschikking gesteld voor de aanpak van jeugdwerkloosheid. In het vierde kwartaal van 2016 is voor het eerst aan de jongeren zelf gevraagd om mee te denken over de besteding van een deel van het budget. De uitkomst hiervan is onder andere dat een deel van het budget beschikbaar wordt gesteld aan de jongerenorganisatie Dream2Work. Deze organisatie is actief voor alle jongeren in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland/IJmond en werkt aan de (zelf)versterking van de arbeidsmarktpositie van jongeren.

Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Het BUIG budget 2016 is voldoende geweest om de uitgaven over 2016 te dekken. Er is een overschot van rond de 3 ton. Eind september 2016 is het definitieve budget BUIG bekend geworden, welk budget ruim 2 ton hoger uitviel dan het nadere voorlopige budget, waarmee daarvoor rekening werd gehouden.

Ontwikkeling aantal uitkeringsgerechtigden

Vanaf de maand juli 2016 tot 1 oktober 2016 laat het aantal uitkeringsgerechtigden een gestabiliseerd beeld zien. Het laatste kwartaal 2016 laat echter weer een lichte toename zien. Eind 2016 is het aantal bijstandsgerechtigden gestegen tot 3736.

Instroom en uitstroom

In bovenstaande tabel is de uitstroom en instroom per maand aangegeven. De maanden november en december laten een lichte toename aan instroom zien.

In het vierde kwartaal zijn 183 uitkeringen beëindigd. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de reden van beëindiging.

Aantal van Reden einde uitkering	
Reden einde uitkering	Totaal
Aangaan relatie	7
Aanvang studie	2
Administratieve beëindiging	15
Ander inkomen	11
Andere oorzaak	38
Arb. dienstbetr./uitk. ziekte	37
Bereiken leeftijd van 27 jaar of 65	11
Detentie	7
Geen inlichtingen	12
Niet nakomen verplichtingen ex. artikel 9 en 55	1
Niet verschenen op herhaalde oproep inlichtingenplicht	5
Oorzaak bij partner	5
Op eigen verzoek	2
Overlijden	4
Overschrijden maximale verblijfsduur buitenland	1
Verhuizing andere gemeente	16
Verhuizing naar buitenland	4
Zelfstandig beroep of bedrijf	5
Eindtotaal	183

Bezwaar en beroep

Haarlem

4e kwartaal 2016 Bezwaren

Anders opgelost	17
Gegronnd	11
Deels gegrond	3
Ongegrond	34
Niet ontvankelijk	4
Ingetrokken	2
Totaal	71

In het vierde kwartaal van 2016 zijn in totaal 71 bezwaren afgedaan die betrekking hebben op de afdeling Sociale zaken. Hiervan waren 11 zaken gegrond, 3 deels gegrond, 6 ingetrokken/niet ontvankelijk, 17 anders opgelost en 34 ongegrond. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2015 is het aantal bezwaarzaken afgenomen. Het aantal afgedane bezwaarzaken in het vierde kwartaal 2015 bedroeg 136.

Anders opgelost	1
Gegronnd	7
Deels gegronnd	1
Ongegronnd	13
Niet ontvankelijk	3
Ingetrokken	7
Totaal	32

In het vierde kwartaal van 2016 zijn er 32 beroepszaken geweest. Hiervan waren 7 zaken gegronnd, 1 deels gegronnd, 10 ingetrokken/niet ontvankelijk en 13 ongegronnd. In het vierde kwartaal 2015 werden 30 beroepszaken afgehandeld.

Re-integratie

Door inzet van en in samenwerking met onze re-integratiepartners zijn 577 mensen geplaatst op de arbeidsmarkt en uitgestroomd naar een betaalde baan. Hiermee is de streefwaarde van 450 voor uitstroom naar werk, zoals die is opgenomen in de afspraken die de gemeente Haarlem maakt met de re-integratiepartners, ruimschoots behaald.

Garantiebanen

Het UWV brengt op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken ieder kwartaal een regionale trendrapportage uit om een beeld te geven van de voortgang van de banenafpraak per arbeidsmarktregio (derde kwartaal). De daling van het aantal personen in Zuid-Kennemerland & IJmond dat in het doelgroepenregister staat zet door, maar niet zo sterk als bij de vorige rapportage. De uitstroom is grotendeels het gevolg van het resultaat van de herkeuringen Wajong 'duurzaam geen arbeidsvermogen' (66% van de uitstroom). Vertrek naar het buitenland of een andere regio is ook aanzienlijk (24%). De instroom in het doelgroepenregister is voornamelijk het gevolg van de nieuwe toekenningen op grond van de Participatiewet. Hoewel dit geen formele tussenstand is voor de banenafpraak laat het resultaat zien dat we op 30 september 2016 met 445 banen (t.o.v. de nulmeting 31-12-2012) hebben gerealiseerd. De kwartaalrapportage ten aanzien van garantiebanen over het vierde kwartaal kan pas in april 2017 opgesteld worden. De verwachting is dat het geprognosticeerde aantal van 440 plaatsingen op 31 december 2016 gehaald wordt. '99 van Zuid-Kennemerland & IJmond'

Dit netwerk is gestart in april 2016 en beoogt op 31 december te bestaan uit minimaal 66 ondernemers waarvan minimaal 75% een ambitie heeft getekend tot het realiseren van minstens 1 garantiebaan. De werving van ondernemers voor dit netwerk verloopt stroef en is voor het Regionaal Werkbedrijf een aandachtspunt. Vullen van dit netwerk is echter geen doel op zich: het nakomen van de banenafpraak voor deze regio is dat wel. Nadat de vierde kwartaalrapportage van het UWV ten aanzien van garantiebanen openbaar is, wordt deze in een aparte brief met u gedeeld. Daarin zal ook verder ingegaan worden op de voortgang van het netwerk.

3. Wmo

Beleidsontwikkeling

Doelgroepenvervoer

Er is na de gerealiseerde aanbesteding voor zowel de regiecentrale als het vervoer hard gewerkt aan de verdere implementatie, zoals afspraken met regiogemeenten, de communicatie richting klanten, etc. In 2017 zal de uitvoering worden gemonitord om benodigde verbeteringen zo spoedig mogelijk op te pakken. Ook gedurende 2017 zijn er meerdere zaken die opgepakt moeten worden vanuit de regio, zoals het aanstellen van een netwerkregisseur en het uitvoeren van een scenario-analyse om af te wegen of het een optie is om het dagbestedingsvervoer onder te brengen bij de regiecentrale.

Kanteling begeleiding individueel naar Sociaal Wijkteam

Er zijn meerdere plenaire en individuele gesprekken gevoerd met aanbieders van individuele begeleiding voor de doelgroepen verstandelijk beperkten en mensen met een psychische beperking. Aanbieders zijn kritisch-positief over de voorgenomen kanteling. Begin 2017 is concreter uitgewerkt volgens welke planning, met welke cijfers en met welke visie volgens een geleidelijk model deze kanteling wordt geïmplementeerd.

Kanteling begeleiding groep

Er zijn meerdere plenaire en individuele gesprekken gevoerd met aanbieders van begeleiding groep waarvan het aanbod mogelijk in aanmerking komt voor kanteling volgens de kantelingscriteria. Aanbieders hebben hierin een constructieve houding gehad. Uit de gesprekken is een diverser beeld ontstaan van de praktijk waarin dagbesteding wordt geboden. Dit is ook nodig als input voor de verdere definiëring van het onderscheid tussen dagbesteding als algemene voorziening en als maatwerk. Begin 2017 worden de lumpsumbedragen vastgesteld waarmee het aanbod zal worden bekostigd. Cliënten worden geïnformeerd over de wijzigingen en administratieve processen worden aangepast.

Financiën

Ten opzichte van de raming zijn de werkelijke kosten voor huishoudelijke ondersteuning € 2.958.000 lager. Het aantal indicaties is in 2016 ten opzichte van 2015 met ongeveer 7% gedaald. De dalende trend die zich de afgelopen jaren heeft voorgedaan, zet zich voort. Ten opzichte van 2015 zijn de kosten ongeveer € 1.150.000 lager.

In 2016 is het aantal toekenningen voor woningaanpassingen opnieuw gedaald. Een ontwikkeling die zich al enkele jaren voordoet. De daling van het aantal toekenningen vertaalt zich financieel in een lager beroep op de voorziening woningaanpassingen. Als er minder woningaanpassingen worden aangevraagd en toegekend, neemt de (toekomstige) financiële verplichting navenant af. Een voordeel ten opzichte van de raming van € 761.000. De werkelijke kosten in 2016 liggen € 350.000 lager dan in 2015.

Het voordeel op de individuele vervoersvoorzieningen is € 360.000, ten opzichte van 2015 dalen de kosten met ruim € 200.000. Het voordeel op de collectieve vervoersvoorzieningen is € 561.000. Daarmee zet de daling van de uitgaven zich voort, ten opzichte van 2015 nemen de kosten met € 400.000 af. In 2016 is er een daling van het aantal ritten van 500 tot 1.000 ritten per maand ten opzichte van 2015. Doordat er minder gebruik wordt gemaakt van de diverse voorzieningen en van dagbesteding en begeleiding wordt er ook minder eigen

bijdrage ontvangen. De werkelijke ontvangsten zijn € 1.304.000 lager dan geraamd. De uitnutting van de PGB's leidt tot een voordeel van € 100.000.

In de Decemberrapportage 2016 was de verwachting dat de beschikbare middelen voor begeleiding en dagbesteding vrijwel volledig besteed zouden worden. Op basis van de beschikbare gegevens bedroeg de uitnutting van de indicaties 59% en was de verwachting dat samen met de achterstanden in de facturering van de zorgaanbieders rond 100% besteding zou leiden. Bij het opmaken van de Jaarrekening 2016 blijkt de feitelijke uitnutting van de indicaties slechts 44% te zijn. Daardoor zijn de werkelijke lasten € 2,9 miljoen lager dan begroot. De lasten 2016 zijn daarmee meer dan € 1,0 miljoen lager dan in 2015, terwijl er juist een toename werd verwacht.

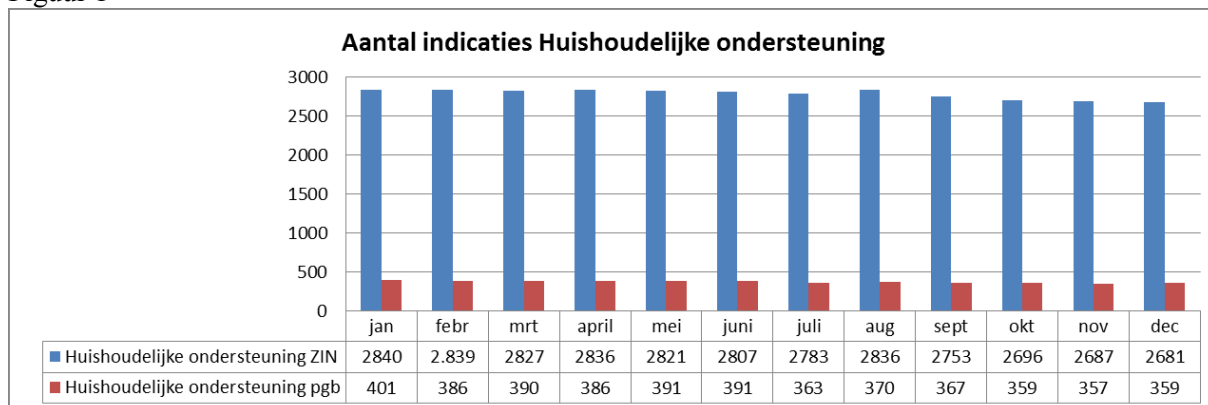
De verwachting was dat in 2016 het gebruik van voorzieningen en als gevolg daarvan de kosten zouden toenemen ten opzichte van 2015, het omgekeerde is het geval. Het gebruik van voorzieningen (dagbesteding en begeleiding) is ten opzichte van 2015 gedaald. Op de uitnutting van de PGB's (begeleiding, dagbesteding en vervoer) is een voordeel van € 194.000.

De middelen voor de Wtsg zijn niet volledig besteed (voordeel € 247.000). Het budget voor Informatie, Advies en Doorgeleiding (IAD, € 406.000) is niet besteed. De middelen voor de doventolk (€ 68.011) en 24-uurs bereikbaarheid (€ 50.350) waren nog geraamd in de Begroting 2016. Deze middelen zijn niet besteed omdat de taken door de VNG zijn ingekocht en de gemeentelijke bijdragen daarvoor al worden ingehouden op de integratie-uitkering. Bij de Sociale Wijkteams is een klein voordeel van € 71.000. Als gevolg van de opstart van een aantal nieuwe wijkteams zijn niet alle middelen besteed. Op de subsidies is tenslotte een klein voordeel.

Clënten

De lichte daling van het aantal cliënten Huishoudelijke Ondersteuning zet zich voort in het vierde kwartaal van dit jaar (figuur 1).

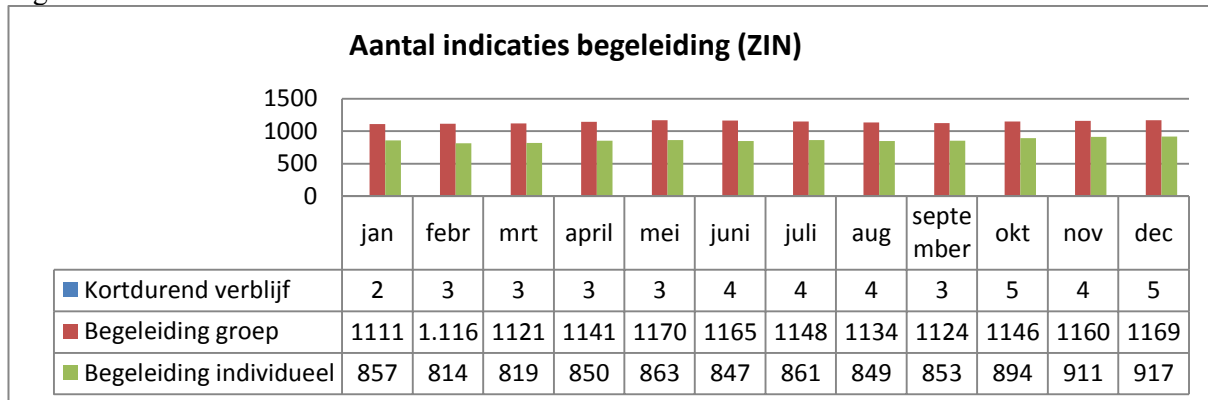
Figuur 1

Na een lichte daling in het derde kwartaal is het aantal beschikkingen dat wordt afgegeven voor begeleiding groep (i.c. dagbesteding) eind 2016 weer op het niveau van het tweede kwartaal (figuur 2).

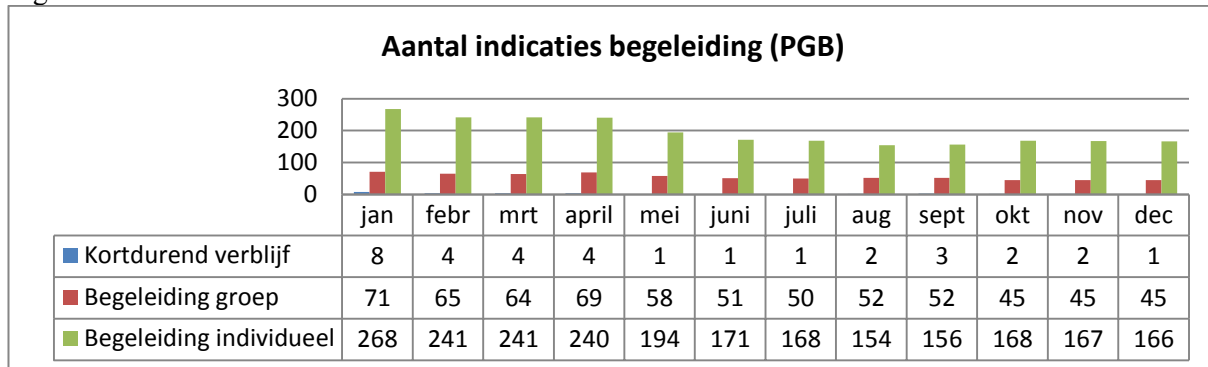
Voor begeleiding individueel schommelt het aantal cliënten per maand naar boven en beneden, maar is in het vierde kwartaal duidelijk sprake van een stijging (figuur 2). Een mogelijke verklaring is dat in het vierde kwartaal een achterstand in de werkvoorraad van meldingen is weggewerkt (zie derde kwartaalrapportage).

Figuur 2

Bij begeleiding die als persoonsgebonden budget (PGB) wordt verstrekt is de daling die het eerste half jaar is ingezet meer gestabiliseerd (figuur 3).

Figuur 3

Uitvoering

iWmo

Vrijwel alle aanbieders hebben alle declaraties over 2016 ingeleverd. Op een enkele aanbieder na levert dit geen problemen meer op.

Werkvoorraad team Wmo

De werkvoorraad meldingen is gedaald. Met name het wegwerken van meldingen die de gewenste doorlooptijd van 6 weken overschrijden is verder afgenomen.

Heronderzoeken Huishoudelijke Ondersteuning

Het heronderzoeksproject vordert gestaag. Er moeten nog zo'n 1000 klanten worden overgezet naar een indicatie op uren. Zo'n 650 klanten moeten nog worden gebeld voor een

afpraak voor een huisbezoek. De verwachting is dat in juni bij iedereen de nieuwe indicatie op uren daadwerkelijk is ingezet.

Kwaliteit huishoudelijke ondersteuning

Aan de organisatie Wmo Support is de opdracht gegeven om bij 10% van de huidige cliënten Huishoudelijke Ondersteuning een kwaliteitsonderzoek uit te voeren. Het onderzoek loopt.

4. Beschermd Wonen

Beleidsontwikkeling

In september 2016 is gestart met het opstellen van het uitvoeringsprogramma opvang, wonen en herstel. Dit uitvoeringsprogramma schetst de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het beleidskader 'Opvang, Wonen en Herstel 2017-2020' (2016/324154). Dit uitvoeringsprogramma wordt in het eerste kwartaal 2017 ter bespreking naar de leden van de commissie Samenleving gestuurd.

In het beleidskader staan drie actielijnen benoemd. Langs deze drie lijnen zijn er tien verschillende deelprojecten uitgewerkt. Deze projecten zijn domein overstijgend én gemeente grenzen overstijgend. Er vindt nauwe samenwerking plaats met de betrokken partners.

In het vierde kwartaal van 2016 is in overleg met de regiogemeenten geconstateerd dat de verschillende projecten lokale en regionale componenten kennen. Zo is de opdracht om de lokale toegang te versterken een opdracht voor alle gemeenten apart; de ene gemeente organiseert dit in een sociaal wijkteam (bijvoorbeeld door het toevoegen van ggz expertise), de ander doet dat in een loket en een derde werkt met een schil van verschillende professionals. Afgesproken is dat daar waar de opgave lokaal is de regiogemeente dat zelf oppakt. Daar waar de opgave regionaal is, wordt deze centrumgemeente Haarlem uitgewerkt. Regelmatig vindt er afstemming plaats tussen centrumgemeente Haarlem en de regiogemeenten.

In het vierde kwartaal van 2016 hebben zorgorganisaties aangetoond ook gestart te zijn met invulling geven aan de ambities van het beleidskader. Zo heeft een belangrijke zorgorganisatie haar (hernieuwde) visie op begeleiding van hersteltrajecten gepresenteerd en zijn we in gesprek met corporaties en zorgorganisaties om meer cliënten te kunnen laten uitstromen wat onder andere heeft geleid tot een bijna volledige benutting van het aantal afgesproken contingent woningen.

Financiën

Financiële werkgroep 2020

Het Rijk heeft aangekondigd dat de verdeling van de financiën naar de centrumgemeenten een tijdelijke situatie is. Uiteindelijk zal beschermd wonen (en naar alle waarschijnlijkheid ook maatschappelijke opvang) een taak van alle gemeenten worden, met bijbehorende bekostiging per gemeente. Een financiële werkgroep geregisseerd vanuit de ministeries BZK en VWS is gestart met de opdracht om een verdeelmodel en de financiële vertaling daarvan in de mei circulaire van 2018 te publiceren. Ingangsdatum van het nieuwe verdeelmodel is dan 2020. De opdracht is in een bestuurlijk overleg tussen het rijk en gemeenten in november

2016 verbreed naar een nieuw objectief verdeelmodel voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen en wmo begeleiding.

Contracten

Op de middelen voor Beschermd wonen is sprake van een voordeel van € 482.000. Dat beeld wijkt af van de Decemberrapportage, waarin verwacht werd dat de contracten volledig besteed zouden worden. Hierbij wordt opgemerkt dat de definitieve afrekeningen over 2016 van de aanbieders nog niet ontvangen zijn, de verwachting is dat dit tot aanvullende betalingen zal leiden.

Persoonsgebonden budget

Clënten met een persoonsgebonden budget voor beschermd wonen krijgen een vast bedrag toegekend op grond van hun beschikking beschermd wonen. Dit bedrag wordt door de gemeente maandelijks aan het SVB uitgekeerd, en het SVB keert uit op basis van de door cliënten ingediende facturen. Net als in 2015 heeft er in 2016 een niet volledige verzilvering van de toegekende PGB budgetten plaatsgevonden. De werkelijke verzilvering van de toegekende PGB's ligt ver onder de 100%. Daardoor ontstaat een voordeel van ruim € 400.000. Deze onderbesteding ligt redelijk in lijn met de verwachting in de Decemberrapportage (onderbesteding van € 350.000).

Eigen bijdrage / Centraal Administratie Kantoor (CAK)

De uitvoering van de inning van eigen bijdragen wordt door het CAK gedaan. De werkelijk ontvangen Eigen bijdrage over 2016 is uiteindelijk is € 1.738.000 hoger dan bijgestelde raming. Ondanks dat het aantal cliënten in 2016 nagenoeg gelijk is gebleven aan het aantal cliënten in 2015 is de ontvangen Eigen bijdrage fors hoger. Daarover is het CAK gesproken. Uit de analyse en verklaring van het CAK is gebleken dat in de afrekening 2016 nog een bedrag van € 500.000 zit dat betrekking heeft op 2015. Per saldo is er daardoor een klein verschil in ontvangen Eigen bijdrage tussen 2015 en 2016.

Na bijna twee jaar van moeizame informatiestromen met het CAK, kunnen we wel constateren dat er, op basis van de huidige aantal cliënten met een beschikking voor beschermd wonen, structureel meer inkomsten aan eigen bijdragen binnen komen dan begroot zijn.

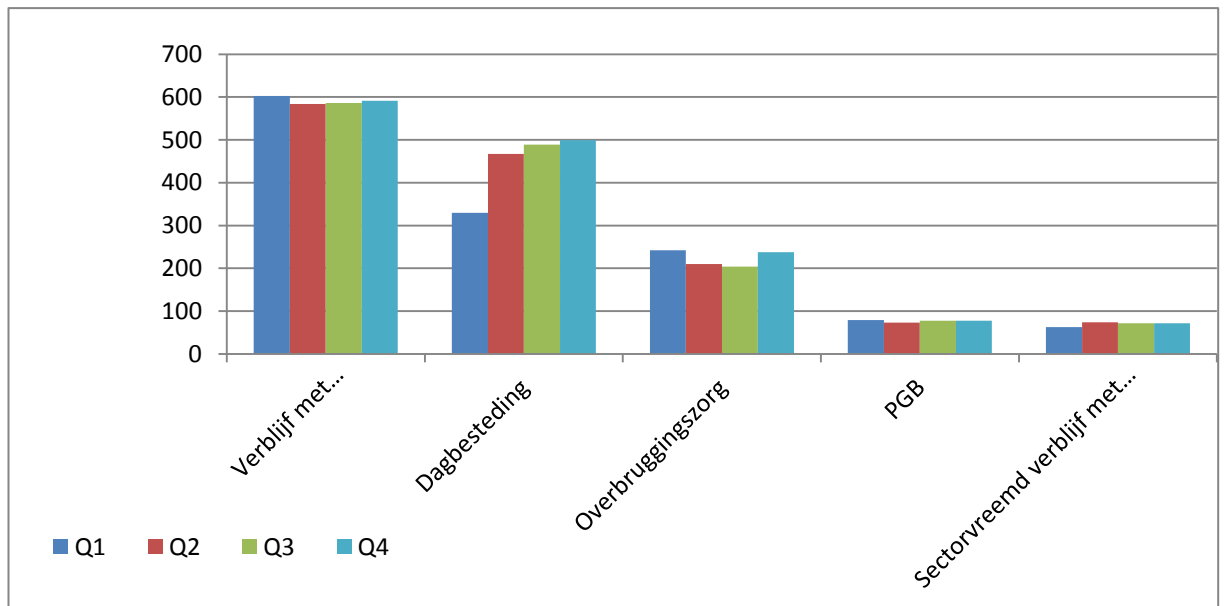
Cliënten

Het aantal beschermd wonen cliënten blijft vrij stabiel; er waren in 2016 gemiddeld 880 unieke cliënten in zorg.

In tabel 1 is te zien hoe de verleende zorg over de verschillende ingekochte zorgproducten (percelen) is verdeeld gedurende de eerste 6 maanden van 2016. De verleende zorg is vrij stabiel gebleven, alleen bij overbruggingszorg is er een lichte toename te zien, met name in het vierde kwartaal. Dat is te verklaren doordat we in overleg met de zorgaanbieders betere begeleiding en ondersteuning vragen voor cliënten die op de wachtlijst voor beschermd wonen staan. We willen dat deze cliënten, tijdens de overbruggingsperiode tot er een plek beschikbaar komt, voldoende en de juiste zorg krijgen gecoördineerd vanuit die zorgorganisatie waar zij op een wachtlijst staan. Hiermee kan al tijdens de overbruggingsperiode gewerkt worden aan het herstel. In het eerste kwartaal is een toename van de declaraties in het perceel separate dagbesteding te zien, wat zich in het tweede kwartaal gestabiliseerd heeft. Deze toename is het gevolg van een administratieve wijziging;

de loskoppeling van de dagbesteding uit de zorgzwaartepakketten (zzp's) en zijn deze overgeheveld naar 'separate dagbesteding'.

tabel I: verleende zorg verdeeld over de kwartalen 2016

Wachttijl

Het aantal cliënten dat op de wachtlijst staat lijkt op dit moment stabiel (zie tabel 2). Eind 2016 stonden er 159 cliënten op de wachtlijst voor beschermd wonen.

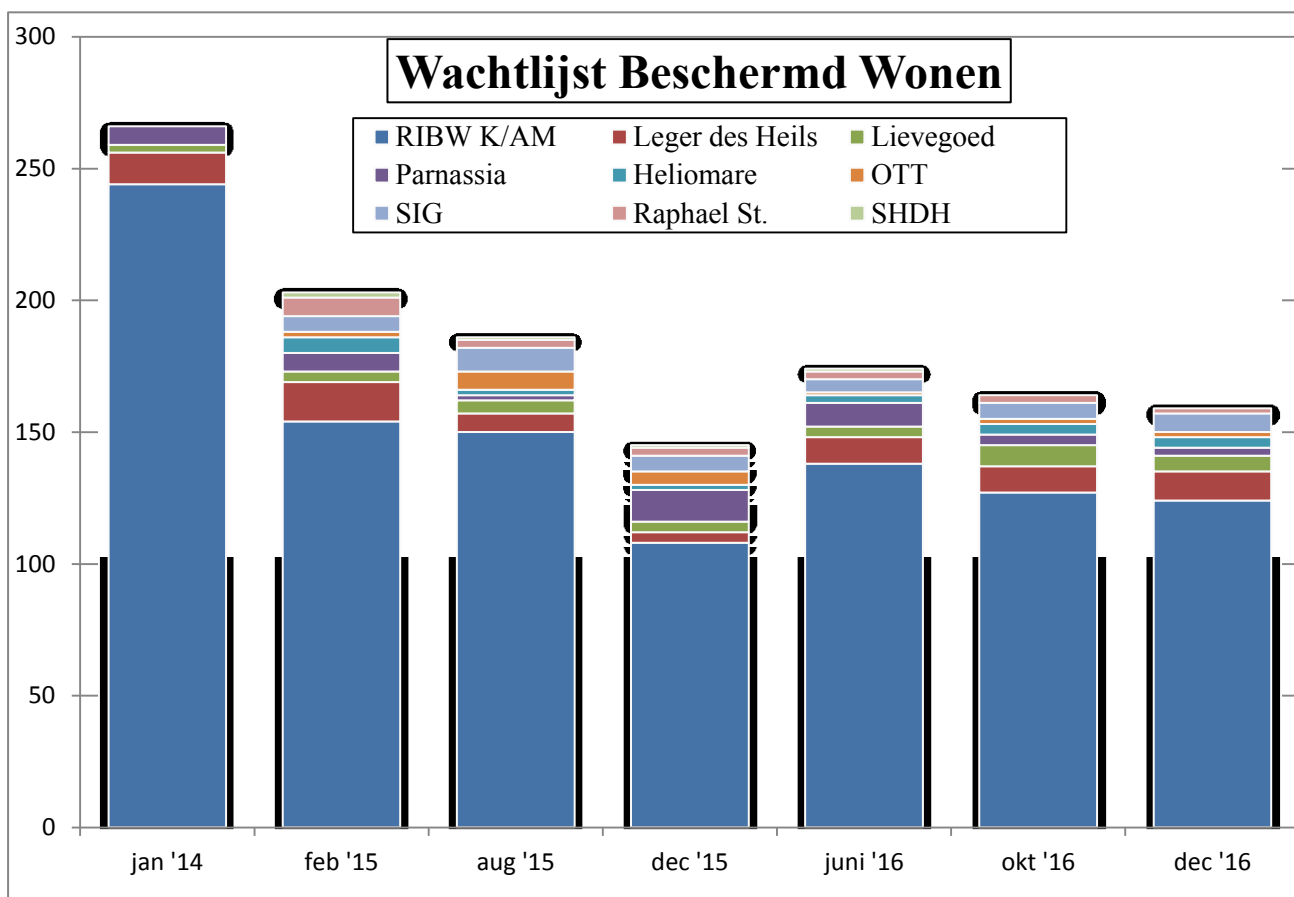
De gemeente wil de wachtlijst verder terugdringen, dan doen we door:

- het monitoren van de wachtlijst. Maandelijks ontvangt de gemeente een wachtlijstoverzicht van de grootste aanbieders Van de kleine aanbieders ontvangt de gemeente per kwartaal een overzicht. Met RIBW K/AM, de aanbieder met de langste wachtlijst, is afgesproken dat zij de wachtlijstgegevens op detailniveau in laten bouwen in hun elektronisch cliëntendossier. De verwachting is dat zij dit in de loop van 2017 hebben gerealiseerd. Hiermee kan op eenvoudige wijze worden ingezoomd op de wachtlijst.
- heronderzoek van een deel van de cliënten die op de wachtlijst staan. De gemeente is gestart om met 30 cliënten die op de wachtlijst staan van RIBW K/AM in gesprek te gaan om samen met hen te onderzoeken of een andere vorm van ondersteuning dan beschermd wonen beter aansluit bij de ondersteuningsvraag. Deze gesprekken zullen naar verwachting in het tweede kwartaal van 2017 worden afgerond. Op basis van de bevindingen zal onderzocht worden of meer cliënten van de wachtlijst benaderd zullen worden.
- steviger in te zetten op overbruggingszorg. Cliënten die op de wachtlijst staan van een locatie van een zorgorganisatie krijgen tijdens de overbruggingsperiode voldoende en de juiste zorg gecoördineerd vanuit die zorgorganisatie. Hiermee kan al tijdens de overbruggingsperiode gewerkt worden aan het herstel.

- het organiseren van afstemming tussen zorgaanbieders. Vanuit de gemeente organiseren we regelmatige afstemming tussen zorgaanbieders onderling (inclusief pgb zorgaanbieders) voor cliënten voor wie spoedige plaatsing noodzakelijk is
- nieuwe vormen van beschermende woonplekken te realiseren. Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Opvang, Wonen en Herstel wordt in samenwerking met partners gewerkt aan andere vormen van beschermende woonplekken in de regio (waarbij wonen en zorg gescheiden is).
- Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma opvang, wonen en herstel wordt binnen het project “duidelijke toegang” uitgewerkt of een centrale wachtlijst beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer toegevoegde waarde heeft.

GGZ inGeest heeft aangekondigd tot 2020 instellingsbreed 170 plekken af te zullen bouwen. Zij schatten in dat de komende jaren in totaal 20-30 cliënten extra zullen worden aangemeld bij centrumgemeente Haarlem voor beschermd wonen in onze regio. De gemeente onderzoekt wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn van deze verhoogde uitstroom op de wachtlijst.

tabel 2; wachtlijst beschermd wonen 2014 t/m 2016

De raad heeft gevraagd om meer inzicht in de huidige in- en uitstroom van cliënten met een beschikking voor beschermd wonen. Om deze informatie te verkrijgen zijn gegevens uit de gemeentelijke informatiesystemen geanalyseerd, hebben gecontracteerde BW zorgaanbieders informatie aangeleverd en hebben we het CAK om cijfers (in- en uitstroom) gevraagd. De analyse en vergelijking van al deze gegevens zijn nog niet eenduidig en sluitend.

Vanuit de gegevens van de gecontracteerde¹ beschermd wonen voorzieningen kunnen we aangeven dat:

- In 2016 zijn er 67 cliënten in een gecontracteerde beschermd wonen voorziening gestroomd.
- In 2016 zijn er 78 cliënten uit een gecontracteerde beschermd wonen voorziening gestroomd.

Uitstroom van 78 cliënten:

- 37 cliënten zijn uitgestroomd naar een zelfstandige woning. De uitstroom naar een zelfstandige woning vindt op verschillende manieren plaats; cliënten gaan bijvoorbeeld samenwonen of weer terug naar (het ouderlijk) huis. De grootste groep gaat echter met behulp van ambulante zorg en ondersteuning zelfstandig wonen (al dan niet in een omklapwoning). Over het algemeen behouden zij nog hun beschikking beschermd wonen totdat deze afloopt, op dat moment wordt een nieuwe ambulante beschikking aangevraagd.
- 22 cliënten zijn overleden of verhuisd naar een gemeente buiten de regio
- 13 cliënten zijn verhuisd naar een intramurale instelling van een andere aanbieder in de regio, dat kan een bw aanbieder zijn maar ook een verzorgingstehuis of een ggz instelling.
- 6 cliënten zijn voortijdig uit zorg gegaan.

5. Jeugd

Beleidsontwikkelingen

Haarlem is gestart met een onderzoek naar zorgvraag en zorgaanbod in de jeugdhulp. Het onderzoek moet inzicht geven in het huidige jeugdhulpgebruik en de jeugdhulpbehoefte waarmee de zorgvraagontwikkeling in de verschillende wijken gevolgd kan worden.

Ook geeft het onderzoek inzicht in de verwijzingen naar specialistische hulp en hoe die zich verhoudt tot andere vergelijkbare wijken in de regio en Nederland. Dit wordt in verband gebracht met de ingeschatte prevalentie van de belangrijkste problemen in de betreffende gebieden. Het onderzoek kan informatie opleveren over de ingekochte jeugdhulp en eventuele lacunes. De rapportage wordt in april 2017 opgeleverd.

Ook in de gemeente Zandvoort en Bloemendaal en de IJmondgemeenten wordt dit onderzoek uitgevoerd.

In het laatste kwartaal is flink geïnvesteerd in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Dit heeft geleid tot nieuwe onderwijs/ zorgconcepten waaronder het Plancius project. In dit project werken het CJG, een school voor speciaal onderwijs en jeugdhulp samen om maatwerktrajecten voor thuiszitters aan te bieden.

¹ de pgb zorgaanbieders en de sector vreemde zorgaanbieders (zoals v&v instellingen) zijn hierin nog niet meegenomen. De zorginstellingen die deze gegevens hebben aangeleverd zijn RIBW K/AM, Leger des Heils, Dijk en Duin (Parnassia), Lievegoed en Heliomare.

Haarlem neemt deel aan het platform Jeugdhulpregio Noord-Holland. In dit platform wisselen de regio's informatie en kennis uit onder andere over het zorglandschap jeugdhulp en de relatie met bovenregionale samenwerking. Welke visie hebben regio's en welke keuzes maken zij m.b.t. het zorglandschap. Keuzes hierin kunnen grote gevolgen hebben voor de zorgcontinuïteit van met name aanbieders met een bovenregionaal werkgebied.

De continuïteit van de uitvoering van de taken jeugdbescherming en jeugdreclassering door de Gecertificeerde Instellingen staat landelijk onder druk. Ook een aantal regio's in Noord-Holland maakt zich zorgen over de continuïteit van de uitvoering van deze wettelijke taken. Een Noord-Hollandse projectgroep (waaraan Haarlem namens de regio Zuid-Kennemerland deelneemt) heeft van hun bestuurders de opdracht gekregen om voor deze taken een duurzame oplossing te realiseren. De projectgroep laat hiervoor scenario's uitwerken.

Financiën

Het budgetoverzicht tot en met het vierde kwartaal van 2016 is in kaart gebracht op basis van:

- De gegevens uit de aangeleverde vier kwartaalrapportages.
- De ingediende PGB declaraties tot en met het vierde kwartaal.
- De reeds gedeclareerde zorg door vrijgevestigde GGZ instellingen, inclusief de uitgevraagde gegevens voor het onderhanden werk.
- Het prognosticeerde onder handen werk van de GGZ instellingen.

Instellingen

Het overzicht hieronder betreft de meest actuele prognose van aanbieders over de realisatie 2016. Uit de door aanbieders ingediende kwartaalrapportages blijkt een overproductie op de jeugdzorgplus, de jeugd AWBZ, de vrijgevestigde aanbieders en de jeugd- en opvoedhulp. Een onderproductie is te zien op de jeugdbescherming & jeugdreclassering, de Jeugd GGZ en de landelijk werkende instellingen.

Tabel 1 Realisatie t.o.v. begroting en contractwaarde

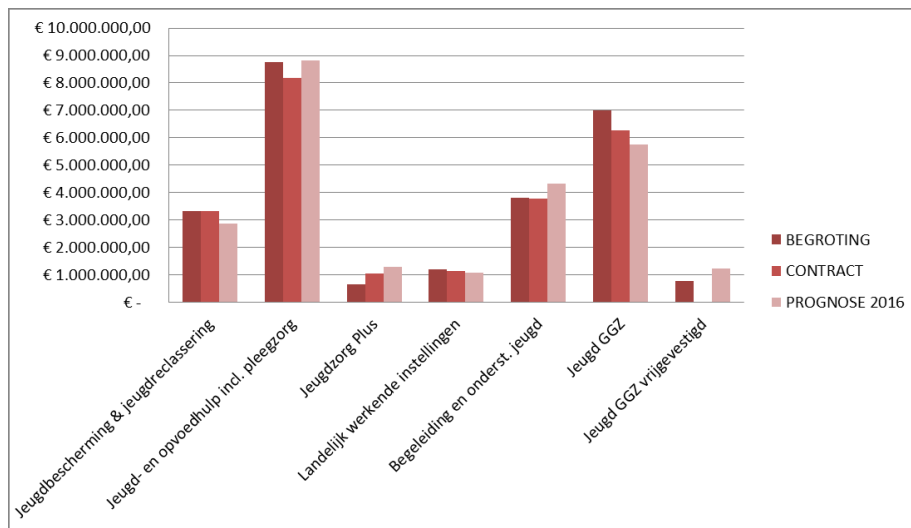
ACTIVITEIT	REALISATIE (Tov contractafspraken)	REALISATIE (tov begroting)
Jeugdbescherming & jeugdreclassering	85%	86%
Jeugd- en opvoedhulp incl. pleegzorg	108%	101%
Jeugdzorg Plus	125%	200%
Landelijk werkende instellingen	93%	89%
Begeleiding en ondersteuning Jeugd	114%	114%
Jeugd GGZ	92%	82%
Jeugd GGZ vrijgevestigd	NVT	158%
TOTAAL	107%	99%

Op de middelen voor Jeugd is een voordeel van € 1,2 miljoen. Dit voordeel wordt in grote mate veroorzaakt doordat de werkelijke kosten voor de PGB's aanzienlijk lager zijn. Op de gecontracteerde zorg is sprake van voor- en nadelen die per saldo in tot een nadeel van € 330.000 leiden (verwachting Decemberrapportage € 550.000 nadeel). De overschrijding heeft een aantal oorzaken:

- De toegewezen beschikkingen zijn in 2016 niet volledig benut.
- Het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen neemt af. Dit is in overeenstemming met de afname in voorgaande jaren en past binnen het ingezette beleid "van dwang naar drang".
- De realisatie van de jeugdzorg plus is € 645.000 hoger dan begroot. De kosten per cliënt zijn zeer hoog, waardoor kleine verschillen in instroom grote consequenties hebben binnen de begroting.
- De realisatie voor de Jeugd GGZ blijft ruim € 1,2 miljoen achter ten opzichte van de begroting (dit is in overeenstemming met de realisatie 2015).
- De realisatie van de langdurige jeugdhulp is ruim € 500.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit is voornamelijk het gevolg van een groeiende instroom van kinderen uit de Wlz.
- Sommige aanbieders leveren hoog gespecialiseerde zorg in kleine cliëntaantallen, met een grote spreiding over het land. Om de continuïteit van zorg bij deze aanbieders te garanderen heeft de VNG landelijke raamcontracten (LTA) afgesloten die individuele gemeenten naar gebruik afnemen. In overeenstemming met de landelijke richtlijnen is 3,76% van het budget gereserveerd voor deze instellingen. Haarlem heeft voor 2016 € 1,18 miljoen begroot. De uitnutting over 2016 is echter lager. In 2016 is € 1,05 miljoen gedeclareerd (uitnutting 89%).
- Ten aanzien van de vrijgevestigde praktijken is de uitnutting hoger dan begroot, dit is in de lijn met het voorgaande jaar.

In 2017 wordt overgestapt op afrekening op factuurbasis en cliëntniveau (iJeugd), waardoor de prognose nauwkeuriger wordt. De aanbieders (gecontracteerd en vrijgevestigd) moeten nog wel een eindafrekening over 2016 indienen. De controle van deze eindafrekening kan het financiële beeld laten wijzigen. Onderstaand figuur laat een vergelijking zien tussen de begroting, het gecontracteerde aanbod en prognose tot en met Q4.

Figuur 1: Vergelijking begroting, prognose en contractwaarde

Persoonsgebonden budget (pgb)

Momenteel heeft Haarlem 198 pgb houders met een gezamenlijk toegekend pgb budget van ruim € 1,3 miljoen. Op dit moment hebben 159 pgb houders tezamen zo'n € 1 miljoen besteed. Negenendertig pgb houders hebben nog niets besteed. De werkelijke kosten voor de PGB's zijn € 1,7 miljoen lager dan begroot. Ten opzichte van 2015 nemen de kosten af (€ 260.000).

AANTAL CLIENTEN	MET BESTEDING	TOEGEKEND	UITGENUT	BEGROOT	UITGENUT TOV TOEKENNING	UITGENUT TOV BEGROTING
198	159	€ 1.344.138	€ 1.000.330	€ 2.821.779	74,4%	35,5%

Pilot vrijgevestigden

Aan de pilot vermindering administratieve lastendruk nemen momenteel 13 vrijgevestigde praktijken deel. De eerste reacties zijn positief. Vrijgevestigde praktijken ervaren meer vrijheid om te doen wat nodig is, door bijvoorbeeld de introductie van het product consultatie en advies. Zonder een intensief diagnosetraject te starten kunnen de deelnemers bijvoorbeeld meekijken met het CJG in casuïstiek.

Vermindering van de administratieve lasten wordt echter nog te weinig ervaren. Dat komt omdat de pilot is bedoeld voor Haarlemse cliënten. Veel praktijken behandelen ook jeugdigen uit andere gemeenten op basis van de huidige DBC systematiek. Ook moet veel handmatig geadmineistreerd worden omdat softwareleveranciers nog niet zijn toegerust op een inspanningsgerichte bekostiging.

De VNG heeft onlangs een protocol uitgegeven voor het uitfasen van de DBC systematiek. Met name de inspanningsgerichte variant is uitgebreid uitgewerkt. Positief is dat deze uitwerking in grote lijnen overeen komt met de pilot. De stijging in de administratieve lasten is dan ook tijdelijk van aard.

Klachten / bezwaren

De gemeente ontving 2 bezwaren waarvan 1 een combinatie is van Wmo en Jeugdwet. Twee bezwaren die in het derde kwartaal waren ingediend zijn in november voor de bezwarencommissie gekomen. Een daarvan is uitgemond in een beroepszaak.

Verder ontving de gemeente twee klachten. Een klacht is opgepakt door het CJG en een klacht is door de gemeente beantwoord.

CJG

Het totaal aantal jeugdigen dat in het vierde kwartaal begeleiding kreeg van een CJG coach en/of is toegeleid naar specialistische jeugdhulp bedroeg 756. Hiervan bedroeg het aantal nieuwe aanmeldingen 311 en van 195 jeugdigen werd de zorg beëindigd.

In het vierde kwartaal is de samenwerking met de sociale wijkteams verder geïntensiveerd. Goede ervaringen worden er opgedaan met elkaars expertise. Zo wordt in Haarlem Noord bij de gezinsopvang Velserspoort altijd samen opgetrokken wanneer zich nieuwe casuïstiek aandient. De meerwaarde van de samenwerking werpt zijn vruchten af.

In het vierde kwartaal is onderzoek gedaan of het administratieve PGB proces, wat nu plaatsvindt tussen de gemeente en de SVB binnen het CJG kan worden geïmplementeerd. Het besluit is om dit proces in het eerste halfjaar van 2017 van de gemeente over te dragen aan het CJG. Hiermee krijgen cliënten met vragen aangaande hun PGB nog met 1 contactpersoon te maken en loopt het gehele proces gestroomlijnder. De uitbetaling en bestrijding van fraude blijft wel in handen van de gemeente.

Beschermingstafel

In het vierde kwartaal zijn 72 cases naar de Beschermingstafel geleid. Zeven zaken zijn na bespreking naar het CJG geleid, 1 zaak naar Veilig Thuis, 19 zaken naar de Gecertificeerde Instelling in het vrijwillig kader en 41 zaken naar de Raad voor de Kinderbescherming voor onderzoek. Vier zaken zijn bij de aanmelder gebleven.

Veel verschillende aanbieders melden bij de Beschermingstafel. Ouders en jongeren zijn bijna altijd bij de bespreking aanwezig. In acht gevallen was alleen de inbrenger aanwezig. De redenen zijn verschillend, maar altijd is dit samen met het gezin afgesproken.

Veilig Thuis

Ten opzichte van de verwachtingen in het jaarplan 2016 heeft Veilig Thuis minder meldingen ontvangen dan verwacht. De redenen hiervoor zijn divers: er wordt nu eenduidig geregistreerd en binnen één systeem. Er wordt vanuit scholen minder gemeld, mogelijk door de aanwezigheid van CJG coaches op school die een melding oppakken. De meldingen uit het onderwijs zijn echter zeer zorgelijk. Veilig Thuis gaat scholen een aanbod doen voor voorlichting. Ook komt het voor dat melders zelf acties uitzetten bijvoorbeeld vanuit hun rol als casemanager of regievoerder.

Het aantal adviezen dat Veilig Thuis heeft gegeven is echter fors meer dan verwacht. Volgens Veilig Thuis is dit een goede ontwikkeling, omdat men het weet te vinden. Een goed advies dat op tijd gegeven wordt, kan een noodzaak tot onderzoek voorkomen. De cijfers geven aan

dat de adviezen veelal vragen rond kindermishandeling betreft. Over heel 2016 zijn dit de Haarlemse cijfers:

Meldingen Huiselijk geweld	1078
Meldingen Kindermishandeling	375
Onderzoeken naar Huiselijk geweld	266
Onderzoeken naar Kindermishandeling	96
Adviezen met betrekking tot Huiselijk geweld	393
Adviezen met betrekking tot Kindermishandeling	747
Tijdelijke Huisverboden	36

De cijfers over 2016 kunnen helaas niet vergeleken worden met die van 2015. In dat overgangsjaar werd nog gebruik gemaakt van de eigen systemen van de twee organisaties: Kontext (Steunpunt Huiselijk Geweld) en De Jeugd- en Gezinsbeschermers (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling). Die cijfers geven geen goed beeld van Veilig Thuis als één organisatie. In 2016 is voor het eerst gewerkt met één registratiesysteem (Clavis) voor Veilig Thuis.

6. Vervolg

Vanaf 2017 maken de kwartaalrapportages onderdeel uit van de P&C-cyclus. Dat betekent dat we deze rapportages in deze vorm als aparte bijlage voegen bij de kadernota, de bestuursrapportage en de programmabegroting, zodat de raad geïnformeerd blijft over de voortgang van de verschillende onderdelen binnen het sociaal domein.

7. Bijlagen

Voortgangsrapportage transformatieprogramma

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester